

ראש השנה

"רְנוֹצָר לְטַב"

והנה המצוה היחידה שהיא חובת היום של ראש השנה, ועל ידה נמתקים כל הדינים ומתעוררים רחמים עליונים על עם ישראל, היא מצות תקיעת שופר, ונפסק להלכה (ראה שו"ע סי' תקפו, א) שלכתחילה צריכה התקיעה להיות בשופר של איל כפוף.

ומבארים חז"ל (ר"ה טז, א) שהטעם לכך שיש לתקוע בשופר של איל: "אמר הקב"ה, תיקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקדת יצחק בן אברהם, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני".

וכיון שענינו של השופר הוא להזכיר את זכות עקדת יצחק ממילא מובן שזו גם בחינת העבודה הרוחנית שעליה בא השופר לעורר אותנו, ועלינו לשאוב חיזוק והוראות מעשיות מענין פרשת העקדה.

ונראה שכבר מפתחתה של פרשת העקדה, המספרת על קריאתו של הקב"ה לאברהם ותשובתו של אברהם ("הנני") בראשית כב, א, נרמזת הנקודה העיקרית שעלינו ללמוד ממנה.

ובביאור תיבה זו (הנני) מפרש רש"י: "כך היא ענייתם של חסידים, לשון עונה ולשון זימון". כלומר שתיבת נכומ היה העש לכבו תע לכבש רכב ה"בקה יפלק וניבא מהרבאל היהש מוצעה לוטיבה לע הרומ "יננה" ומזמן לעשות באופן מידי את כל מה שיבקש ממנו הבורא, וזאת ללא כל התחשבות ברצונו האישי או בחיי המשפחה שלו או כל ענין אחר שהיה עשוי לגרום לו עיכוב כלשהו בעשית רצון הבורא.

ולכן כשאמר לו הקב"ה שיקח את בנו אהובו ויעלהו לפניו לקרבן, הוא לא היסס כלל, ולא היתחשב בשום רגש אישי של כאב וצער שהיה לו, ולא בשום מונע מצד אשתו או כל דבר אחר, אלא מיד הזדרז לעשות את רצון קונו, ותיכף בהשכמה יצא לדרך לעשות זאת.

וזוהי למעשה הנקודה העיקרית שעלינו ללמוד מפרשת העקדה, שהרי לא נדרש מאיתנו ב"ה למסור את נפשנו כפשוטו ממש ולמות על קידוש ה' ח"ו, אולם מה שכן נדרש מאיתנו זה למסור את הרצונות שלנו ולבטל אותם בפני הרצון של הקב"ה (כמאמר חז"ל) אבות ב, ד ("בטל רצונך מפני רצונו").

ודבר זה למסירות נפש יחשב לנו, כיון שתיבת "נפש" מתפרשת גם במשמעות של "רצון" (על דרך שנאמר: תארקנה הבגשנה הדימה תא שוכרל ונילעו, ("סכנוצר" ושוריפש ח, גכ תישארב) "סכשפנ תא שי סא" לכ תא המוצע החמשבו הלודג תוזירזב תושעל העש לכבו תע לכב סינמוזמו סינכומ היהנש רמולכ, "יננה" מה שידרוש מאיתנו אבינו שבשמים, ללא תנאים כלשהם וללא כל התחשבות ברצונות האישיים שלנו ובחיי המשפחה או בכל ענין אחר שעשוי לגרום לנו עיכוב מעשיית רצונו יתברך.

ודוקא בשעות אלו נבחן האדם עד כמה קשור הוא באמת לה' יתברך, כגון אם מזדמן לו לשמוע על יהודי ששרוי במצוקה כלשהי וזקוק לעזרה דחופה, אם חלילה הוא מתחמק באמתלאות שונות מלהגיש לו עזרה ודואג רק לעצמו ולבני ביתו, בוודאי שהוא לא קשור כלל להקב"ה, אך אם הוא מיד אומר "הנני" ומניח את כל עניניו האישיים ומתמסר בכל יכולתו לעזור לאותו יהודי להחלץ ממצוקתו, בודאי שהוא קשור לה' יתברך

בקשר אמיתי וחזק שבל ינתק לעולם.

ולכן על הפסוק: "ויאבק איש עימו" (בראשית לב, כה) מפרש רש"י ש"איש" זה הוא שרו של עשו שמצד הסטרא אחרא, ואילו על הפסוק: "וימצאהו איש והנה תועה בשדה, ושאלהו האיש לאמור מה תבקש" השודקה דצמש לאירבג ראלמה אוה הז "שיא"ש י"שר שרפמ (וט, זל עש)

והיינו משום שהאיש הראשון במשך כל הלילה נאבק עם יעקב אבינו ולא מיהר לשום מקום, ופתאום כשבעלות השחר ביקש ממנו יעקב שיעשה עימו טובה ויברך אותו, הוא התחמק מכך באמתלאות שונות ואמר "שלחני כי עלה השחר" (פס' כז) "וצריך אני לומר שירה" (רש"י שם), ומכך שאיש זה לא חשש על זמנו כל הלילה ורק כשיעקב ביקש ממנו לעשות עימו טובה פתאום החליט שהוא מאוד ממהר ואין באפשרותו בשום אופן לעזור, הסיק רש"י שאיש זה אינו אלא שרו של עשו ומשתייך לצד הקליפה.

לעומת זאת האיש השני, כשראה שיוסף תועה בשדה ונבוך ומחפש דבר מה ואינו מוצא, לא די שלא התעלם ממנו אלא גם פנה אליו מיוזמתו האישית והציע לו עזרה, ומכך הסיק רש"י שבודאי איש זה אינו אלא המלאך גבריאל ומשתייך לצד הקדושה.

וכמו כן הוא בנוגע לכל אדם, שמי שתמיד מוצא סיבות לפטור את עצמו מלגמול חסד ולסייע לזולת, גם אם הוא תולה זאת בסיבות שהן לכאורה קדושות, כגון שאין באפשרותו לעזור מפני שהוא לומד כעת וחושש מעוון ביטול תורה (בדומה לטענת שרו של עשו שאין באפשרותו לברך את יעקב כעת כיון שבדיוק עכשיו הגיע זמנו לומר שירה כנ"ל), וזאת אף על פי שלהרבה דברים אחרים (כאכילה ושינה ושיחות בטילות) הוא מבטל את תלמודו ללא כל חשש מעוון ביטול תורה, בהתנהגות זו הרי הוא מעיד על עצמו שאינו אלא ממחנהו של עשו הרשע הבורח מעשיית חסד עם הזולת.

אך מי שזכה לרכוש את מידת "הנני", והוא תמיד מוכן ומזומן לסייע לכל יהודי גם אם בשביל זאת הוא יהיה מוכרח להניח את כל עניניו האישיים, בהתנהגות זו הרי הוא מעיד על עצמו שהוא ממחנהו הקדוש של המלאך גבריאל שמוכן ומזומן בכל עת להשפיע חסד לעם ישראל.

